

Pavel Vilikovský
Příběh opravdického člověka

Větrné mlýny

Pavel Vilikovský

➤ **Příběh opravdického člověka** ➤

Příběh opravdického člověka je vědomou polemikou s ostentativním heroismem kanonického propagandistického díla Borise Polevého. Naznačuje ji už jemná jazyková distinkce v titulu. Slovo „opravdický“ v sobě nese jednak příznak hovorové expresivnosti, ale také určitý náznak infantility dětské mluvy (zde subjektivně promlouvá osobní paměť autora těchto řádků). To by samo o sobě ovšem bylo značným zjednodušením Vilikovského odvážného a čtenářsky náročného textu. Vazba na jednoduchost a přímočarost dětství je jen jedním z interpretačních klíčů k hlavní postavě, bezejmennému bratislavskému „středoškolskému káдру“, který si

během devíti měsíců jakéhosi sedmdesátého roku zapisuje své zážitky a myšlenky. Čteme tak reflexe sebe sama, vztahu k manželce, synovi, rozvíjejícího se milostného vzplanutí ke spolupracovníci, názory na dobovou politickou situaci, na ženy obecně, výchovu, nedávnou historii. Autorovi se podařilo prostřednictvím jazykové stylizace brilantně vystihnout nejen dobový, ale nadčasový lidský typus, který svou konformností, nevědomou nesoudností kombinovanou s přeceňováním a vysokými ambicemi stál, stojí a pravděpodobně i nadále stát bude u základů každé společnosti, která si adjektivum „občanská“ do erbu určitě nedává.

Větrné mlýny

Pavel Vilikovský
Příběh opravdického člověka

česi, čítajte
svazek 7

česi, čítajte

Pavel Vilikovský
Příběh opravdického člověka

Tato publikace byla realizována za finanční podpory Evropské unie.
Za obsah publikace (sdělení) odpovídá výlučně autor a Evropská komise
neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem.

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Tato kniha vyšla
s finanční podporou Komisie SLOLIA,
Literárne informačné centrum, Bratislava.

© Pavel Vilikovský, 2014
Translation © Miroslav Zelinský, 2014
Illustrations © Pavel Vilikovský, 2014
Photo © David Konečný, 2014
© Větrné mlýny, 2014

ISBN 978-80-7443-106-7 (papírová kniha)

ISBN 978-80-7443-202-6 (eBook)

Kniha je prvním svazkem středoevropské edice K4.
V rámci této řady každý rok vychází kniha jednoho autora
z Česka, Maďarska, Polska nebo Slovenska, a to ve všech zmíněných zemích
v tentýž den. Smyslem je snaha umožnit čtenářům společně zakoušet
zážitek ze současné literatury své země i zemí blízkých, sousedních
či rovnou bratrských. *Příběh opravdického člověka* vychází ve slovenském
originále, polském, maďarském a českém překladu v nakladatelstvích
Větrné mlýny (CZ), Kalligram (SK), Wadywnictwo Klimaty (PL) a Kalligram (HU).

*A skutečný člověk je takový člověk,
kterého něco bolí.*

Witold Gombrowicz

20. leden

Na toto pero si teprve budu muset zvyknout. Ale vypadá pěkně, celé kovové, proto jsem si taky myslel, protože co je to za nápad, kupovat mi deník, jsem si myslel, když mi Edita darovala takové parádní pero a Zdenek tento deník, že to celé vymyslela ona, že ho navedla, aby si mohla potají číst, co si zapíšu. To by jí bylo podobné, ženy jsou zvědavé, ale přísahala, že ne, že Zdenek přišel s deníkem jako první a ona si až potom řekla, že k tomu by ještě pasovalo pero. Možná, že to tak je, protože ten deník se dá zamykat, to by se jí nehodilo, zámek nestojí za moc, ale kdyby ho vylomila, hned bych věděl, o co jde. Tak dobře. Také Zdenek to říkal, a ten by mi snad nelhal. Ještě když byl menší, neříkám, visel na mamince jak sopel, ale už dostává rozum, že totiž v jistých věcech musí chlapi držet pohromadě.

Takže to jsem dostal ke čtyřicátinám, deník a pero, protože já mám jen ta levná kuličková, na těch pár podpisů bohatě stačila, a od Edity ještě košili, ale tu dostávám i na Vánoce, nebo pyžamo. Říkala, že tato se nemusí žehlit, si to nenápadně děvče ulehčuje, ale má recht, mně je to fuk. Košile jako košile. Nemyslel jsem, že čtyřcítka je něco extra, jen trochu kulatější, ale takový dárek, deník od kluka, nad tím jsem se musel zamyslet. Že jak ho to napadlo. Proč. Mě by teda v životě ne, otci. Krejčímu? Co by si tam psal? Míry zákazníků, kolik centimetrů kolem pasu a jaká je délka nohavic? Na to měl takový sešitek, obyčejný za pár halířů, v šuplíku šicího stroje. Deníky si píšou významní lidé, politici, herci, spisovatelé a tak, protože ti zažili nejrůznější události, zúčastnili se jich, takových, co zajímají celou veřejnost, proto je taky uveřejní později nebo až po smrti. Tak jsem nad tím trochu uvažoval, že jak to Zdenek myslel, jestli to teda opravdu byl jeho nápad, co mi tím chtěl říct, protože klukovi do hlavy nevidíš. Že by mě považoval za tak významného člověka, toho jsem si u něj nevšiml, teď je v tom věku, kdy má na všechno odpověď, ale možná jsem ani já tehdy nebyl lepší, jen jsem to neříkal nahlas. Tenkrát ještě platilo „cti otce svého i matku svou“, takové přikázání, a kdyžs nectil, v kuchyni u umývadla visel řemen, na kterém si otec ostřil břitvu.

Ctít, to je takové nejasné slovo, protože co se tím vlastně myslí, že ctíš? Že pěkně pozdravíš, poprosíš a poděkuješ, a když ti něco nakážou, neodmlouváš a poslechněš? Asi. Potom jsem teda otce ctil víc než matku, už kvůli tomu řemeni. S matkou se dalo vyjednávat, prosit a žádonit, ale mami, maminečko, až povolila, vždyť i u nás je to teď tak. Otce jsem ctil, to ano, ale vážil jsem si ho? Protože o to jde, podle mě, taky teď s tím deníkem. Váží si mě Zdenek? Anebo mi chce naznačit, že by si mě rád vážil jako těch, co si píšou deníky? Měl bych si s ním trochu promluvit, poslední dobou jen tak chodíme kolem sebe, dřív jsme si aspoň spolu v neděli zahráli fotbal v Železné studničce, opékali špekáčky a tak, ale ty výlety ho už nebaví. Už jen kamarádi a kamarádi. A každou chvíli asi už i baby, dnes to všechno jde rychleji, ani se nenadějeme. Bude fakt potřeba si s ním promluvit.

Hele, když se tak zamyslím, vážil já si otce? Krejčí není nijak zvlášť vyhlášené, prestižní povolání, aspoň teda u nás, že by se o nich psalo v novinách, ale úctu si podle mě zaslouží každý, kdo je mistrem svého řemesla, lhostejno jakého. Jenže tomu cucák nerozumí, a otec stejně tu hlavní práci odváděl ve Vzoroděvu, tak jsem ho u toho neviděl. Prý byl výborný střihač, říkala matka, ale to už otec nebyl na světě, takže co. Už bylo pozdě. Doma

po večerech načerno jen tak, jak on říkal, „flikoval“, prodlužoval a zkracoval nohavice, rukávy na sakách a kabátech, nebo vsíval klíny na zadku. Takové věci. Ještě i v důchodu, dokud mohl. Pamatuji si, že když jsem byl malý, rád jsem poslouchal, jak uměl mluvit se zákazníky, špásoval s nimi, to s námi doma ne. Dnes to slovo špás člověk už neuslyší, a vlastně se už ani nešpásuje, jen většinou jedovatě rýpe. Špásování bylo to, že jste žertovali, dobírali se navzájem, ale v dobrém. Lidé si kdysi tak nezáviděli, vždyť ani neměli co, po válce jsme byli všichni chudí. Ale jednu dobu, když se začaly z ciziny vozit texasky, tak jsme jim tenkrát říkali, ne rifle ani džínsy, a u nás tehdy nebyly k dostání, ani v Tuzexu ještě, tak všichni kámoši chodili za mnou, aby jim je otec ušil. Tehdy jsem byl na otce, no, ne snad přímo pyšný, ale najednou jsem viděl, že i krejčí může být důležitý, a taky já jsem díky němu stoupl mezi klukama v ceně. Ty texasky nebyly z rifloviny, ta se nedala sehnat, otec je šil z černé balonoviny a na bocích a kapsách je proštepoval žlutou nití, aby se pravým podobaly, to bylo všecko. Nevydržely dlouho, ale frajeřit se v nich chvíli dalo.

Bál jsem se, že co sem budu psát, a ejhle. No já jsem i ve škole byl dobrý ve slohu, nejhůř jsem dostával dvojku nebo trojku, ale to kvůli gramatice, když jsem nasekal nějaké chyby. Ne snad ani

hrubky, jen čárky, špatný pád nebo tak. Jmenuje se to na obalu deník, jenže psát sem každý den, na to nebudu mít čas. Jen když se něco přihodí nebo mě napadnou zajímavé myšlenky, stává se to, a potom na ně zapomenu. Škoda.

28. leden

Včera večer jsem si promluvil se Zdenkem, mezi námi chlapy, Edita byla u matky. Vysvětlil jsem mu, co to znamená, že jsem správce budovy, tu funkci. Že když se někde něco pokazí, nějaká závada, tak mi to nahlásí a já ne že bych to šel přímo opravit, ale pošlu tam údržbáře, Hegedíše s Končekem, protože když je to něco většího, zavolám odborníky z domovní správy. Ať ví, že nejsem nějaký opravář, ale vedoucí a dispečer, že já rozhoduju, co se bude dělat a jak. Řekl jsem mu, že jsem taky podnikový kontrolor, ne přes finance, na to jsou jiní hlavouni, ale na úseku docházky, dodržování pracovních předpisů, a vůbec pracovní morálky jako takové. Protože u nás je to jak s mým otcem, že mě kluk nevidí při práci a může si myslet, že když si před jménem nepíšu doktor nebo inženýr, že jsem jen nějaký poskok nebo co. Chtěl jsem mu naznačit, že se s tím deníkem vlastně ani tak moc nesekl, že i já jsem svým způsobem významný člověk, v našem podniku. Dal jsem mu takový příklad, když

jsem byl minule na kontrole ve skladu, který máme detašovaný u Dimitrovky, v osm tam ještě nebyla ani noha, o půl deváté se konečně doštrachal Granecký, hlavní skladník, tak jsem počkal, až se uráčí i ostatní, a potom jsem jim dal výstrahu, ať si nemyslí, že když jsou tady zašití, že si budou dělat z práce holubník, protože na to můžou škaredě doplatit. Anebo ještě třeba loni nám za telefony přišla strašná paleta, tak jsem nařídil, že odteď všechny telefonáty ven z budovy musí jít přes centrálu, to se dá naštelovat, a raz dva jsem se dozvěděl, mi to pošeptali, že jedna baba z mzdové účtárny, ta že pořád volá meziměsto, má kdesi v Košicích chlapa. Protože to všechny otravovalo, čekat, až se centrála uvolní, furt bylo obsazeno. Mezitím jsme už příkaz zrušili, ale bylo to dobré školení. Takové věci, to všecko mám já pod palcem. Samozřejmě, vážnější problémy jako například s těmi telefony konzultuju i s ředitelem, ale pořádek u mě musí být, to je o mně známo.

Nevím, co si z toho kluk vzal, myslel jsem, že se bude vyptávat, ale tvářil se tak nějak nemastně, jakože dobře, no a co. Je teď v tom věku, rodiče jsou největší blbci, ale na druhé straně, nad tím jeho deníkem jsem se musel zamyslet. Protože když se to tak vezme, čtyřicet let, to je polovina života, přece jen. Neříkám, nemůžu si stěžovat, nevede se

nám špatně, dostali jsme i pěkný podnikový byt, sice v Petržalce, ale já to měl v dětství horší, i když jsme bydleli ve městě, na Valonské. Přízemní byt ve dvoře, tmavý, bez ústředního topení a koupelna jen takový kamrlík, z té ulice zůstal už asi jen jeden dům, ostatní zbourali. To už dnešním děckám nikdo nevysvětlí, škoda mluvit. Jenže polovina života je fuč a člověk se ptá, co dál. Jak říkám, nestěžuju si, jen mě tak někdy napadá, a toto má být všechno?

2. únor

Jen stručně, ale musím, protože je to důležité. Dnes jsem byl oznámit řediteli, že bych chtěl v pátek udělat oslavu narozenin, takovou echtovnější, když je to ta čtyřicítka, a taky jsem ho hned pozval, to je jasné. Bez problémů, věděl jsem to, můžeme od dvou, a víme, jak to chodí, když u mě nebo i ve vedlejších kancelářích začneme potichu o hodinku dřív, kdo by do toho vrtal? Vždyť nebudeme běhat někde po přízemí nebo prvním poschodí, ti můžou přijít potom, když budou chtít.

Ale to není to hlavní. Když jsem tam seděl u toho ředitele, říká najednou, poslouchej, budu mít pro tebe práci. Starý Chrapa jde v březnu do důchodu, někdo po něm musí převzít referenta pro zvláštní úkoly. Není s tím žádná velká práce, ale je

to zodpovědná funkce, tak jsem si hned vzpomněl na tebe. Už tu pracuješ roky, znáš lidi, jsi rozumný a je na tebe spolehnoutí. Takto doslova. Že si je jistý, že to budu i při dosavadních funkcích klidně stíhat levou zadní, protože jsem šikovný a umím si rozvrhnout práci. Překvapil mě, nebudu to skrývat. Co jsem mu na to měl říct? Poděkoval jsem mu za projevovou důvěru, a on hned, že o to právě jde, o tu důvěru. Že si musíme navzájem důvěřovat, a kdyby něco bylo, mám hned za ním přijít, dveře budu mít u něj vždycky otevřené.

Tak toto byl asi největší dárek k narozeninám, protože takové překvapení jsem opravdu nečekal. Víím, že i kolegové se na něco skládají, vždycky to děláme, ale to bude nějaká trochu lepší flaška a možná ještě tak nějaká srandička, řekněme hrníček se směšným nápisem, anebo jak jsme dali Jožovi Čížkovi takovou tu tužku se ženskou, která když ji obrátíš vzhůru nohama, tak se svlékne. Když budu zvláštní referent, to znamená, že budu vždycky sedět na schůzích vedení, ne jak teď, že mě zavolají, jen když se něco týká mého úseku, docházky, nebo že na třetím hapruje topení a takové věci. Budu asi chodit i na gremiálky. Ale doma ještě nic neřeknu, dokud to nebude černé na bílém, ženy jsou ukecané a Edita by to mohla hned někde vyslepičit.

6. únor

Tak na tyto narozeniny, na čtyřicítku, jen tak snadno nezapomenu. Takové oslavy v podniku snad ani nepamatuju, možná když jsme dostali z pověřenectva vyznamenání za vynikající výsledky, ale to bylo takové oficiálnější, když tam byli hlavouni z resortu, tak se tak moc nepilo, jen někteří jsme se potom zašli dorazit do hospody. Tentokrát nás v sedm večer musel přijít vyhodit vrátný a Béla s Marošem se tak stali, že jsme jim zavolali taxíka. Nalili jsme i paní Eržice, aby se ne-naštvala, že ještě nemůže uklízet, a chytila takovou slinu, že se pustila do zpěvu, některé písničky jsem ani neznal. Je legrační, že všichni v podniku jsme soudruzi a soudružky, jen právě uklízečka je paní. Jenže ona tak opravdu vypadá, chodí namalovaná jak nějaká herečka anebo ty staré fuchtle, které v neděli vysedávají v Grandu a Savoji. Říká se, že kdysi měli s mužem kavárnu, vinárnu nebo něco takového. Ale o to nejde, to sem nepatří.

Dárky jsem dostal: láhev domácí slivovice, padesát dva procent, to jsem správně uhádl, a ne hrnek, ale velkou baterku, prý abych si mohl dobře posvítit na nedostatky v podniku, no a od odborů, to mě trochu překvapili, jsem dostal aktovku, takovou lepší, z kůže. Na památku jako bývalému úsekovému důvěrníkovi, Editě se taky líbila. Ale ani o to

nejde. Stalo se totiž něco, co mi pořád vrtá hlavou. Ale než to sem napíšu, musím nejdřív pošpekulovat o nějaké skrýši, ten zámek je na prd, tak akorát pro děti.

9. únor

Toto je tak zvláštní, psát o takových věcech, až se trochu stydím. Jako kdybych nahlas mluvil sám se sebou, takový ten blázen, za kterým se lidi otáčejí. Člověku leccos proletí hlavou, každému, to je jasné, ale jak to přijde, tak to odejde. Když se to napíše, je to už něco jiného. Černé na bílém, a to je jak v kartách, co jednou leží, to neuteče. Jenomže zase, deník je podle mě právě na to, proto mi ho podle mě Zdenek i daroval, abych do něj zapisoval významné události a důležité myšlenky, ne samé prkotiny, jako co jsem měl k obědu a tak, a toto je významné. A taky důležité, podle mě.

Takto. Řeknu to rovnou, já jsem nikdy nebyl kdovíjaký kanec na ženské, taky z domu jsem měl takovou výchovu. Edita, no, jasně, na vojně byly nějaké ty muchlovačky s ženskýma na sobotních zábavách v kulturním domě a tak, s jednou, už ani nevím, jak se jmenovala, jsme se i nějaký ten měsíc spolu tahali, ale Edita byla taková ta doopravdy první, jak se říká, vážná známost. Sedli jsme si hned, a vydrželo nám to celý ten rok, než jsme se

vzali, vlastně nám to, dá se říct, vydrželo dodnes. Na pěknou ženskou se chlap rád podívá, to by ani nebyl chlap, ale že bych si chtěl s některou začínat, to ne. To mě fakt nenapadlo. Neříkám, že jsem do Edity zamilovaný jak nějaký utřinos, když už mi je čtyřicet, ale mám ji, když na to přijde, pořád rád. To je zase potřeba říct. Nikdy jsme neměli, nevzpomínám si, nějaké velké hádky, že bychom, jak to bývá, spolu celý týden nemluvili, o domácnost se taky umí postarat, klukovi ani mně nic nechybí. Má svoje nálady, taky někdy v posteli, ale celkově se dá říct, že jsem spokojený. Po této stránce. Jak to má ona, to jsem se neptal, ale myslím, že taky tak. Jenže občas, člověk se kouká kolem sebe, a když není slepý, vidí leccos, a tak mě teď, když už jsem starší, občas napadne, a toto už je konec? Hotovo, a jak jsme říkali na vojně, spadla klec? Jen takové myšlenky to jsou, nic víc, jak se říká, jedním uchem dovnitř a druhým ven. Co všechno chlapa napadne, jaké hlouposti, že?

Teda co se stalo. V. je pěkná ženská, někteří říkají, i ženské, že nejhezčí z podniku, taky se tak nosí, hadry, frizura a tak dál. O tom se tu nebudu rozepisovat, ale vždycky jsem si myslel, že je nafoukaná, pozdravili jsme se na chodbě, sotva kývla hlavou a tím to haslo, ona se točila jen kolem těch nejvyšších, kádrováka, náměstků a tak, a když

přišel ředitel, hned byla samý úsměv, muťuťu, tuťuťu, to až bilo do očí. Však šly i řeči, že má pletky s tím nebo oním, na to já kašlu, namluví se toho hodně, známe ukecané ženské. Závidí? Je rozvedená, a když si někdo, jak se říká, nedá utrhnout rukáv, co je komu do toho. Prostě V. je kočka. Když šla kolem, nezapírám, vždycky jsem se po ní podíval, však za pohled nic nedáš. A ve výtahu to vonělo její voňavkou i hodinu potom, co v něm jela, vždycky jsem to poznal. Ale že bych si s ní nějak lámal hlavu, to nikdy. Ženská z třetího poschodí.

No, už ke konci jsem šel do kuchyňky uvařit ještě pár káv, jako hostitel, hlavně pro ženské, ty si je objednaly. Nebyl jsem nějak opilý, když jsem jednou kontrolor, musím kontrolovat i sebe a ta oslava byla na moje triko, celá odpovědnost, z vedení tam už nebyl nikdo. Přece nebudu tak pitomý, abych si to jmenování za referenta na poslední chvíli potentoval. No, postavil jsem vodu a začal chystat šálky, některé ani nebyly umyté od rána, a najednou když se ohlédnu, stojí za mnou V. Že mi přišla pomoci, když se k tomu žádá ženská nemá. Co jsem na to měl říct? Tak jo, dobře, dal jsem jí pikslu s kávou, kterou jsem koupil, ať naloží. A že to se nehodí, aby se o kávu musel starat oslavenec, ale už dávno si všimla, že jsem takový galantní, džentlmen, jak se říká. Takové řeči. Až jsem se trochu divil, a ona

na to, že fakt, že mě už delší dobu sleduje, má mě na mušce, řekla doslova, nebo v merku, už si přesně nepamatuju. Že prý jeden z mála pořádných chlapů v podniku, doslova. Potom jednou rukou přivřela dveře, aby nebylo z chodby vidět, druhou mě chytla za hlavu a políbila.

Co jsem na to měl říct? Ne že by měla v kuli jak někdy Štefančíková nebo Macejková, aspoň na to nevypadala, ani z ní netáhl alkohol, a pusa byla jazýčková, to bych ucítil. Řeknu přímo, zaskočila mě, ale přece se neleknu, když jsem jednou chlap. Když chceš ty, proč bych nechtěl i já, no ne? Vypadalo by to směšně. Musím říct, že když se líbáme s Editou, ona jen tak pokousává jak zajíček mrkvičku, muc, muc, ale tato se mi rozlila po celých ústech, všude. Všude ten jazyk, a lechtal, ale tak příjemně, až mi to stouplo do hlavy i jinam, nebudu to tu rozepisovat, prostě pořádně jsem ji stiskl a jdeme na to. Kdoví, kam bychom zašli, ale začala pískat konev s vodou, to nás probralo, ona jako první že musíme mít rozum, a fakt, když jsme přišli s tou kávou, tak si nás dobírali, prý co jsme tam tak dlouho dělali a takové ty řeči, jak už to bývá, ale ne doopravdy, protože věděli, že jsme nikdy, jak se říká, spolu neměli žádné techtle, to se ví. No a potom jsme se začali dohadovat s Bélou, měl už dost a káva by mu udělala dobře, ale on vykřikoval, že si žádnou kávu neobjednal,

z toho křiku ho začalo natahovat, a to byl signál, že se všichni začali rozcházet. V. s Jánošovou odešly mezi prvními. My s Jožou jsme nakonec zlikvidovali ten největší bordel, na něho je v těchto věcech spolehnutí, a když jsem dal paní Eržice láhev vína, slíbila, že se o zbytek už postará.

Takže co se vlastně stalo? Nic, dohromady. Oslavili jsme mou čtyřicítku a v pondělí všichni v práci chválili, jak parádně. Taky Béla se už vyspal z opice a děkoval mi, že jsme ho posadili do taxíku. S V. jsem od té doby nemluvil, jen ve výtahu bylo zase cítit její voňavku. Tam se mi to až tak nelíbí, zblízka voní líp.

12. únor

Včera jsme měli s Editou takovou ne snad hádku, jen diskusi, protože pořád do mě rýpá s tou baterií v koupelně a včera zase začala, že na popíjení, to jako myslela tu oslavu, na to si vždycky najdu čas, ale postarat se o pořádek, aby věci v domácnosti fungovaly, to je u mě na posledním místě. Řeknu rovnou, že mě dožrala, tak jsem jí to vytmavil, že čtyřicet má člověk jen jednou v životě a s tím jsou i nějaké povinnosti ke kolegům, celému kolektivu v podniku, ne jako u nich v květinářství, kde jsou celkem tři i s vedoucí, no a jak jsem byl v ráži, tak jsem prolátl i to s tím jmenováním za referenta pro

zvláštní úkoly. To jsem nemusel, ale už se stalo. Ať vidí, že mám jiné starosti než myslet na nějaké serepetičky v koupelně. Potom už o baterii nepadlo ani slovo, ale zase spustila, prý abych si proboha dal pozor a nezapletl se do politiky, takové ty řeči, jak měla tehdy, když mě přijímali za kandidáta do strany, až jsem ji musel uklidňovat, že žádný strach, já mám svou hlavu.

Edita rozumí politice jak koza petrželi nebo ještě spíš jak husa pivu, to ženy většinou, co si budeme říkat. Jenže já dostal v tomto směru dobré školení už od otce, ustavičně do mě hustil, prý ty se, chlapče, drž od politiky co nejdál, protože z ní nic dobrého nekouká. Že bych mohl dopadnout jak ti komunističtí hlavouni, co jim v procesech dali špagát, a podobné řeči. No, to byla vysoká politika, že, něco takového u mě nepřicházelo v úvahu, ale ty otcovy rady nakonec — k čemu mu bylo, že si s politikou nepálil prsty, ani za slovenského státu, ani po válce? Stejně přišel o živnost a ještě mohl být rád, že ho nezavřeli a dovolili mu šít ve Vzoroděvu. Tehdy jsem, jako kluk, do toho tak neviděl, myslel jsem na jiné věci, ale když je jednou politika všude, tak se před ní neschováš ani v myši díře. Svět je dnes takový. Editě jsem to taky vysvětloval, že když mě vyzvali, abych vstoupil do strany, protože potřebovali doplnit stavy místo těch, které při

prověrkách vyhodili nebo vyškrtli, tak jsem nemohl odmítnout, protože to by už právě byla politika. Vyložil jsem jí to úplně jasně, po lopatě, aby pochopila. Já se mezi ně necpal, ale kdybych na tu nabídku řekl ne, na co bych se vymluvil? Hned by si pomysleli, že s nimi, s politikou strany nesouhlasím, a jedna dvě bych mohl přijít o práci i podnikový byt, řekl jsem jí na rovinu, na to nemyslíš? No, ženská, nevidí si dál než na špičku nosu.

Mně politika, když na to přijde, může být ukradená. Všecky ty jejich sjezdové závěry a usnesení, to si dohodnou tam nahoře mezi sebou, mě se ptát nebudou. Prý poučení z krizového vývoje, například! K čemu mi jsou nějaká poučení, já nic ani krizově, ani jinak nevyvíjel, všechno vyvíjeli ti tam nahoře, a když to nedopadlo dobře, ať si to taky tam nahoře mezi sebou vyřídí. Ale když chtějí, abych jim to odkýval, prosím, nemám problém. Proti větru se chcát nedá, to je stará věc. Já jim ani nezávidím, musí se starat o celý stát, a ještě se při tom rvát, kdo bude s Moskvou největší kamarád a bude mít hlavní slovo. Mně stačí, že se starám sám o sebe, to je moje politika. No a taky o svou rodinu, to je jasné, na to se nesmí zapomínat. To mám po otci, my jsme žili skromně, ale to se musí nechat, bídu jsme nikdy netřeli, i když se musel celé večery hrbit nad šicím strojem a ještě se bát, jestli ho někdo, nějaký pitomý

zákazník nebo soused neudá. Byla taková doba. Dnes se někdy směju, že no a co, aspoň se nenudil, telka tenkrát ještě nebyla, až později takové to rádio s malým okýnkem, kde stejně nebylo nic vidět, jen se tam něco míhalo. Kuliškovi ho měli, Ivan se chlubil, tak jsem se šel jednou podívat, ale program nestál za moc a vysílali jen hodinu dvě denně, ne jak dnes, až do noci. Tak se někdy směju, však co by otec celý večer dělal, koukal se na matku, jak štrikuje? Naši televizor koupili, až když to byly ty velké skříně, otec už byl nemocný a nepracoval, a když jste měli anténu, dala se chytit i Vídeň a Budapešť, měl se na co dívat.

No ale jak říkám, celá moje politika, to jsem já a moje rodina, zbytek nechám na skutečné politiky, je to jejich práce a jsou za to taky placení. Však oni to někteří možná ani nemyslí zle, ve státě musí vládnout pořádek, to je jasná věc, jinak by se rozpadl. To je jak v podniku, když nedáte pozor, hned si každý bude dělat, co chce, a kam bychom tak došli. Ale musím říct, že u nás jsou straníci slušní lidé, celkově. Rozumní, dá se s nimi vyjít, i s ředitelem, jedině Galamboš snad, o něm se říká, že na něho pozor, je zákeřný. Že když při prověrkách seděl v komisi, některým pořádně zavařil. Nemůžu říct, u mě šlo všechno hladce, však jsem ani do něčeho zbytečně nestrkal nos, no a ještě jsem tehdy

nebyl ve straně, na ty byli ostřejší. Taky Mandlík musel odejít, a to nebyl špatný ředitel, vydupal například z pověřenectva vyznamenání, a s tím šly všelijaké výhody pro podnik, ale přišli mu obrodný proces, že zaváděl takové dubčekovské novoty, a bylo po ředitelování. Ani nevím, kam se teď poděl.

Proč to sem všechno vlastně píšu? Jednak taky pro sebe, protože mi paměť nemusí vždycky tak sloužit, na stará kolena, no ale hlavně asi, že jednou, až už bude kluk dospělý a bude mít normální chlapecký rozum, tak ať si přečte, jak se jeho otec v tomto světě zařídil, jak přemýšlel a s čím vším si musel poradit. Aby věděl, že mi ten deník nedaroval zbytečně nebo omylem. Že i já jsem byl, jak se říká, kýmsi na svůj způsob a může si mě vážit, i když jsem nebyl slavný jako generál Eisenhower, generál De Gaul, Chruščov, a jak se všichni ti hlavouni jmenují. Myslím ti, kteří vydávají svoje deníky a paměti.

15. únor

Toto je ještě ze včerejška, jen jsem neměl kdy psát a musel jsem i trochu pouvažovat, co si jako o tom všem mám myslet. Ale už jsem našel místo, na dně té skříňky, takové kovové bedničky, co mám na nářadí, tam Edita deník určitě hledat nebude. Protože už jí to nedá, už šmejdí, že co to pořád sepisuju,

vyptává se, tak jsem jí řekl, že seznam úkolů a povinností, na zítřek do práce a tak, abych nezapomněl, protože já mám odpovědnost za hodně věcí a nesmím nic zanedbat. Že to není jako u nich, jsem jí řekl, uvázat kytičku, a když se zákazníkovi nelíbí, tak se převáže a nic se nestalo. Že u nás v podniku jde o velké peníze a materiální hodnoty. Aby si děvče nemyslelo. Ale když jsem doma, může být deník i v šuplíku, to se Edita neodváží šmejdit, jen když jsem v práci nebo někde, musí být pořádně zašitý. Tam mu bude dobře, ve skříňce.

No, to tak jdu včera po chodbě a najednou proti mně na našem poschodí V., a hned se i dala do řeči, že jde do archivu a jestli jí nepomůžu odnést nějaké spisy, co je nahoře potřebuje výrobní náměstek. To se tomu jen tak říká, archiv, takový malý kamrlík na konci, kde se skladují šanony se starými spisy, ani si nepamatuju, kdy tam někdo zabloudiv, že by potřeboval nějaké výkazy nebo faktury z bůhvíjakých roků. Co jsem na to měl říct? Celá veselá, usměvavá, skoro bych řekl, že měla radost, jako že to je náhoda, že mě akorát potkala, akorát mě. Měla už i klíč z vrátnice, odkud odjinud že, odemkla, a jen jsme vešli, hned zamkla a vrhla se na mě. Doslova. Ale že by mě to moc překvapilo, to zase ne, nebudu lhát, protože i já jsem musel často myslet na tu oslavu v pátek a na to, co se tam stalo.

Chvíli jsme se tak oblizovali a muckali, jak říkával otec, a ještě leccos dalšího, co se tak dělá, o tom se tu nebudu rozepisovat, jenom že nárazníky má V. tvrdé, pevné, ale to jsem přece věděl, že je kočka. Už začala i trochu vzdychat, jen tak tiše do ouška, ale co můžeš vědět u ženské, že, a kdyby šel někdo okolo, bývají takové blbé náhody, a uslyšel by nás, no, na to nechci raději ani pomyslet. Že by nás načapali zamknuté spolu v archivu! Tak jsem jí řekl, že se mi líbí, nebudu to zastírat, že je krásná a takové ty řeči, ale že musíme dát bacha, protože po podniku se hned šíří pomluvy. Že nejde o mě, u chlapa se to nějak skousne, ale že nechci, aby si ženské o ní kdeco navymýšlely, však to známe, a taky výrobní už bude nervózní, kde je tak dlouho s těmi papíry. A ona, že ano, jasně, ať se nezlobím, ale když jsme byli sami dva v tom těsném kamrlíku, tak blízko, že to na ni najednou přišlo a nemohla se ovládnout. Dokonce se i tuším začervenala, tak miloučká u toho byla jak malé děvče, když se stydí. No, co bych se zlobil, ne? Slíbil jsem jí, ať se nebojí, že já už něco vymyslím, nějaký lepší způsob, jistější, aby to nechala na mně. Potom se dala trochu do pořádku, vlasy, blůzku a tak, a vzala šanon, ani ho nemusela dlouho hledat, jen sáhla na polici a už ho měla. S tím jí nebylo potřeba pomáhat, s jedním, a ani nebyl nijak silný, vykroukl jsem na chodbu,

čistý vzduch, a už jsem šel. Slyšel jsem ještě, jak mi V. za zády zamyká dveře, ale neohlédl jsem se. A dobře jsem udělal, protože ze mzdového právě vyšla Jánošová, té jede huba jak šlejfirce, tak ať si myslí, že jdu z hajzlu. Co jiného, ne?

26. únor

Už dlouho jsem sem nepsal, ale ne proto, že by se nic nedělo, naopak. Bylo toho tolik, že ani nevím, co dřív, jen jsem jaksi neměl čas si to v hlavě uspořádat.

Začnu asi tím hlavním, že jsem měl zase rozhovor s ředitelem. Vysvětlil mi, že o věci pouvažoval a přece jen, abych toho neměl na zádech tolik, že mi ulehčí a vedoucím údržby udělá Hegedíše, však ten už na tom úseku dělá roky a má všecko v malíčku. Sehnat na jeho místo nějakého instalatéra nebude problém, už má i nějaké tipy, no a o elektriku se bude jako dosud starat Konček. Já budu dál dělat kontrolora, protože to je zodpovědná práce a já se osvědčil, a k tomu mi teď tedy přibude ten referent pro zvláštní úkoly, obě funkce se vlastně dobře doplňují. Myslel tím, jako že mám dobrý přehled o lidech i dění v podniku, což je fakt. Platově, pokud jde o tohle, nic neztratím, naopak, polepším si, toho referenta mi započítají jako vedlejší úvazek, poloviční, tak se to prý dělá, protože na celý tam až

tolik práce není. Zkrátka, a to je dobrá zpráva, budu mít o polovinu vyšší plat. Nakonec zase zopakoval jak minule, že je to z jeho strany a ze strany vedení velký projev důvěry a že si, to zdůraznil, musíme v této složité době důvěřovat navzájem a všichni, jak se říká, táhnout za jeden provaz. Potom bude naše společné úsilí korunováno úspěchem a podnik bude i nadále patřit mezi nejlepší v celém resortu, a takové ty řeči, co se říkají. Co jsem mu na to měl říct? Vyznamenání ani čestnou plaketu teď jen tak snadno nedostaneme, ať si nedělá naděje, ale to jsem si nechal pro sebe.

Druhá věc je, co mě napadlo po tom rozhovoru, jen mi to tak, jak se říká, zčistajasna přišlo na rozum, ale ještě pořád o tom přemýšlím. Protože přece jen, jak dlouho je V. u nás, asi už čtyři nebo pět let, a po celou dobu jsem byl pro ni vzduch, tak jestli se náhodou nedozvěděla o tom mém chystaném jmenování, ona je s těmi nahoře jedna ruka a někdo jí to mohl pošeptat. Že jestli se o mě nezačala zajímat, protože pochopila, že taky já jsem v podniku vlastně významný člověk, jako ti, co se kolem nich vždycky ochomejtá. Nemůžu říct, když se tak na to objektivně podívám, že bych snad vypadal špatně, nejsem tlustý ani plešatý, vždyť jsem sportoval, hlavně před vojnou, hrával jsem mládežnický fotbal za Trnávku a tak, ani

že bych byl nějak pro ni starý, čtyřicet roků, ona taky nebude mít o moc míň, když už byla vdaná a rozvedla se. Ale přece jen, to všechno celé ty roky neviděla? A teď najednou? Člověk se, když se nad tím zamyslí, neubrání takové otázce.

No a přišel jsem i na jednu odpověď, neříkám, že zaručenou, protože to se nedá ověřit, ale je tu i ta věc se Zdenkem a tímto deníkem, tak mě napadlo, že co když to není jen náhoda. Myslím jako že hned dva, a zrovna ve stejnou dobu. Ženy mají na chlapy takový, jak se říká, šestý smysl, jako že který stojí za hřích a tak, protože ony stále podvědomě hledají pro svoje děti dobrého otce a živitele, prostě, abych tak řekl, zdatného samce, který vyniká mezi ostatními a ví si v životě rady. Tak si říkám, že jestli V. právě toto nějak ve mně nevyčítala, jestli ze mě nevyzařuje taková změna, když teď přicházím do zralého věku, že začínám, jak se říká, vystrkovat růžky, a jestli se právě proto o mě nezajímá. No a kluk ještě sice nemá rozum, ale přece jen jsme jedna krev a říká se, že je po mně, tak možná taky něco vytušil. Že co se ve mně skrývá, jaké schopnosti. Až to jednou bude číst, snad se i zasměje, ale to nevadí. Ať vidí, že jsem na něho myslel, i když už spolu nehráváme fotbal v Železné. Sám na sobě si toho člověk až tak nemusí všimnout, protože se zvenčí nevidí, neumí se na sebe podívat, jak se říká,

nezaujatým okem. A v zrcadle se takové věci neukážou, i když do něho budu čumět hodinu.

Před V. jsem to i trochu nadhodil, tu otázku, jen tak zdálky a opatrně. Protože to je další věc, která se zatím přihodila, zašli jsme spolu na dvě deci. To bylo tak, odcházel jsem z práce a V. se dole bavila s vrátným, no a jak mě uviděla, hned se s ním rozloučila a přidala se ke mně. Ne že bychom měli nějak společnou cestu, já to mám jen kousek na zastávku autobusu, ale jak mi to tak vrtalo hlavou, napadlo mě, že zkusím trochu zasondovat, no a hned za rohem je to bistro. Musím říct, že se nedala dvakrát pobízet, docela se zaradovala, podle mě teda.

No ale co se týká té otázky. V. se na začátku ještě vrátila k těm narozeninám, že jak skvělou jsem udělal oslavu, že na takovou se nezmohl ani žádný náš papaláš a vůbec mě vychvalovala, jak se říká, až do nebe, tak jsem zahrál skromného, že jsem v podniku jen malé kolečko a tak, a ona že kdeže, že v dnešních poměrech jmenují do vedoucích funkcí nejrůznější voly a tlučhuby, ale podnik funguje právě díky takovým lidem, jako jsem já, co nenadělají moc řečí, ale vyznají se ve své práci, a nakonec zase začala s tím opravdovým chlapem, že si toho nevšimla jen ona, i jiné ženy si mezi sebou šuškájí, konkrétně vzpomněla Macejkovou a Buzalakovou, že ty nejvíc. No to bych si dal! Macejková je

dokonce o nějakých deset roků starší a měkká jak řídké těsto, co ta by nechtěla, a Buzalková ustavičně vede takové řeči, že i já se musím červenat, ta by mě roznesla po všech poschodích jedna dvě.

Ale mluvili jsme potom i o jiných věcech, o nej-různějších věcech. V. má, to jsem si všiml až teď, pěkný hlas, takový hlubší a ani nevím, jak bych ho popsal, snad jako když vám někdy na kolenou přede kočka. Jakoby teplý. Už si nepamatuju, jak na to přišla řeč, že ona nemá děti a od té doby, co je rozvedená, jí bývá občas i smutno, když si nemá s kým tak od srdce popovídat, ale to je jasné, má v podniku kamarádky, jednu dvě, ale při práci na takový pořádnější rozhovor není čas a po fajrontu ony hned utíkají domů, kde na ně už čeká muž s dětmi a vůbec domácnost. A stejně, podle ní, s kámoškami se dá dobře pokecat o takových těch babských věcech, o hadříkách, kadeřnicích a jaká kosmetika je nejlepší, jenomže debaty o vaření, o děckách a nemocech, ty V. nebaví, když k tomu nemá co říct, no a takový celkovější rozhovor o životě, že co od něj čekáme, jaký má smysl a tak, ten zase nezajímá je. Ony jsou spokojené, tak jak to je. O takových věcech se dá podle ní líp pokecat s chlapy, ti mají nadhled a vidí i širší souvislosti.

V tom jsem jí musel dát za pravdu, i mě hned napadlo, že V. je nejen pěkná, ale i moudrá žena,

to nebývá dohromady tak časté. Jako proč se rozvedla, to by mě zajímalo, ale ještě jsem se jí nezeptal, to si nechám na později. Když už na to přišla řeč, tak jsem řekl, že jsem ženatý, však se to v podniku ví, a mám i syna, a ona, ani jsem to tak nemyslel, ale ona hned, že žádné obavy, že rozhodně nechce ohrozit manželství a rodinu, narušit klidný rodinný život nebo tak nějak. Nic podobného, protože ona to zažila, jak se říká, na vlastní kůži. Je rozumná, fakt, to je potřeba říct, a líbí se mi, jak se, když mluví, naklání k člověku nad stolem, jako že ta slova jsou jen pro něho. Až tak jako by u toho šeptá, jako do ouška. To jsem, tak zblízka, zase cítil tu voňavku. Říkám rovnou, měl jsem co dělat, abych ji nad tím stolem nepolíbil, takovou chuť jsem na to měl.

Teda, s Editou já o módě nemluví, že jaká právě letí a které krémy a mastičky jsou nejlepší, ona o tom nezačíná a myslím, že ji to ani moc nezajímá. Neříkám, že se vůbec nestará, jak vypadá, učeše se, natočí těmi natáčkami a jednou za měsíc si taky zajde ke kadeřnici, i ústa si natře rtěnkou, když jde do práce nebo někam do města, ale doma chodí pořád v takovém starém hábitu, takové kuchyňské fěrtuši, nebo co to je, skoro jak kombinačka s knoflíky na zapínání. Bůhvíjak v ní nevypadá, a ještě když se u vaření nebo úklidu